

Tytuł zadania: OCHRONA ZIMOWISKA NIETOPERZY NA WYSPIE SOBIESZEWSKIEJ

Opis problemów/potrzeb/zagrożeń, których rozwiązanie ma wspomóc realizacja projektu.

Nietoperze należą do zwierząt, które niesprzyjający okres zimowy przetrzymują zapadając w stan hibernacji, wybierając do tego celu schronienia zimowe. Do podstawowych typów schronień zimowych nietoperzy należą: jaskinie i obiekty jaskiniopodobne (fortyfikacje, piwnice, ziemianki, studnie kopane, sztolnie i pozostałości podziemnych kopalni), dziuple, przestrzenie wewnątrz pni drzew, a także inne schronienia zbudowane przez człowieka (strychy budynków, przestrzenie w ścianach np. bloków).

Przykładem takich miejsc wykorzystywanych przez nietoperze jest schron stacji naprowadzania rakiet i stanowisko dowodzenia, zlokalizowany na terenie opuszczonej bazy 23. Dywizjonu Rakietowego Obrony Powietrznej, położonej na Wyspie Sobieszewskiej. W schronie tym stwierdzono zimowanie nietoperzy. Jednak przez ogólnodostępny charakter obiektu i brak dostatecznej liczby kryjówek dla nietoperzy, liczba ta jest niska – w ostatnich latach stwierdzano 2-3 hibernujące osobniki. W celu zwiększenia liczby osobników hibernujących w obiekcie, należy zamknąć schron, uniemożliwiając osobom postronnym dostęp do jego wnętrza, co uchroni nietoperze przed niepotrzebnym wybudzaniem ze stanu hibernacji. Dodatkowo istnieje potrzeba poprawy warunków do hibernowania w tym miejscu, poprzez wykonanie dodatkowych miejsc ukrycia dla nietoperzy, a także polepszenia warunków mikroklimatycznych w zimowisku, poprzez stworzenie basenów podnoszących wilgotność.

Status ochronny obszarów/gatunków, których dotyczy projekt

Wszystkie nietoperze występujące w Polsce są objęte ścisłą ochroną gatunkową. Na terenie obiektu, przewidzianego do zabezpieczenia, stwierdzono zimowanie nocka Natterera *Myotis nattereri* oraz nocka rudego *Myotis daubentonii*. Po realizacji zadania możliwe jest, że z zimowiska będą korzystały również inne gatunki nietoperzy oraz zwiększy się liczba zimujących w obiekcie osobników.

Cele realizacji projektu:

- **Cel główny:** Zabezpieczenie zimowiska dla nietoperzy oraz poprawa warunków sprzyjających ich zimowaniu tym w obiekcie.
- **Cele szczegółowe:**
 - Zabezpieczenie miejsca zimowania nietoperzy przed dostępem osób postronnych w celu zapobiegania niepokojeniu i wybudzaniu nietoperzy ze stanu hibernacji
 - Propagowanie wiedzy na temat nietoperzy, ich ochrony i biologii

Zasięg projektu: Teren Nadleśnictwa Gdańsk, leśnictwa Sobieszewo (oddział 168k), będący częścią Obszaru Chronionego Krajobrazu Wyspy Sobieszewskiej. Jest to fragment terenów pasa nadmorskiego, na którym w wyniku różnych inwestycji, m.in. rozbudowy portu gdańskiego, z roku na rok ubywa miejsc zimowania nietoperzy.

Metody realizacji zadania:

- zlecenie firmie, z doświadczeniem w realizacji podobnych projektów, następujących działań: naprawa i zabezpieczenie uszkodzonych ścian, postawienie ścian zabezpieczających dawne wjazdy do garaży (elementy obiektu), zabezpieczenie transzei, montaż krat, uniemożliwiających penetrację obiektu przez osoby nieuprawnione, a jednocześnie umożliwiających nietoperzom dostęp do wnętrza obiektu. Jedna z krat będzie posiadać zamykaną bramkę wejściową, która pozwoli na kontrolowane wejścia do środka (w celach badawczych i monitoringowych).
- poprawa warunków bytowania nietoperzy w zimowisku, poprzez zamontowanie dodatkowych miejsc ukrycia dla nietoperzy (40 szt. ukryć keramzytowych) oraz poprawa warunków mikroklimatycznych – wykonanie basenów wilgotnościowych (3 szt.) oraz otworów w stropie nad basenami.
- zaprojektowanie i wykonanie tablicy informacyjno-dydaktycznej o historii obiektu oraz o zimujących w nim nietoperzach. Realizacja prac w porozumieniu z chiropterologami, będącymi partnerami projektu.

Etapy realizacji projektu:

- lipiec-sierpień – przeprowadzenie prac zabezpieczających zimowisko nietoperzy i poprawę warunków zimowania wewnątrz obiektu
- Sierpień-wrzesień – przygotowanie i montaż tablicy informacyjno-edukacyjnej
- Październik-listopad – rozliczenie zadania.

Istniejąca dokumentacja związana z planowanym zadaniem:

Wyniki zimowego liczenia nietoperzy w sezonie 2018/2019 przeprowadzonego przez mgr. Konrada Bidzińskiego i mgr Martynę Jankowską-Jarek, potwierdzające wykorzystanie obiektu przez nietoperze i rekomendujące zabezpieczenie zimowiska w celu ochrony nietoperzy przed osobami postronnymi wraz z poprawieniem dotychczasowych warunków do hibernacji (dodatkowe kryjówki i baseny wilgotnościowe).

Opis stanu przygotowania projektu do realizacji

Schron, wnioskowany do objęcia projektem, obecnie znajduje się na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Gdańsk, leśnictwo Sobieszewo. Celowość jak i sposób realizacji przedsięwzięcia został uzgodniony ze specjalistami z dziedziny chiropterologii, którzy jednocześnie będą pełnili rolę partnerów niniejszego projektu.

Partnerzy przy realizacji projektu:

L.p.	Partner	Rola partnera w projekcie
1.	Chiropterolog mgr Martyna Jankowska-Jarek	pomoc w określeniu kosztów przedsięwzięcia uwzględniających przystosowanie schronu do potrzeb nietoperzy oraz sposób zabezpieczenia przed osobami postronnymi; nadzór merytoryczny nad realizacją zadania
2.	Chiropterolog mgr Konrad Bidziński	